У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVIII. No. 1. TWO SECTIONS (SECTION I) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 2-го СІЧНЯ (JANUARY) 1971 Ч. 1. VOL. LXXVIII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Четвер, 31 грудня 1970

В АМЕРИЦІ

ПОСАДНИК НЮ ЙОРКУ ДЖАН ЛІНДЗІ повідомив міську Адміністрацію Людських Ресурсів, що місто не має фондів і тому не може призначити величезної суми на суспільну допомогу. Адміністрація Людських Ресурсів добивалась, щоб місто приділило їй 2,4 більйона долярів, у тому й понад 2 більйони на суспільну опіку та праграму „Медікер". „Ні місто Ню Йорк, ні платники податків не можуть дати такої суми", сказав Дж. Ліндзі. Раніше він сподівався, що частину фондів одержить від федерального уряду.

СЕНАТ ПРИПИНИВ ДОВГІ РОЗМОВИ про асигнування 210 мільйонів долярів на теперішній бюджетовий рік для будови суперсонічних літаків. Частина сенаторів є за призначенням коштів, інші — проти. Тому справу передано знову на розгляд та узгідненння конференції, складеної з представників Сенату і Палати Репрезентантів.

МІЖСТЕЙТОВА КОМЕРЦІЙНА КОМІСІЯ ВІДКИНУЛА плян встановлення мережі пасажирської залізничої служби, як такий, що не буде відповідати інтересам країни і населення. Той плян запропонував місяць тому Департамент Транспорту. У ньому не враховано потреб комунікаційного сполучення між багатьма важливими населеними і промисловими місцевостями, проблеми занечищення повітря, проблеми гуркоту-шуму тощо, а взято під увагу тільки прибутковість.

АДМІРАЛ ВІЛЛЬЯМ ЕЛЛІС, командант першої округи Прибережної Охорони, заявив під час переслухування на Конґресовій Комісії в справі видачі в совєтські руки Кудірки, що він більше дбав про рибальські переговори між СССР і ЗСА, ніж про втікача, і не мав точних вказівок згори. Того адмірала і шефа його штабу Ф. В. Бравна мав був судити військовий суд за безприкладний в історії Америки антигуманний акт видачі політичного втікача. Але обох їх тільки усунули з активної служби, згідно з наказом секретаря траспорту А. Вольпе.

У ПОНЕДІЛОК 4-ГО СІЧНЯ 1971 РОКУ ПРЕЗИДЕНТ НІКСОН візьме участь в телевізійній розмові з представниками чотирьох пресових агенцій. Розмова відбудеться о 9-й г. вечора й триватиме одну годину. Така „розмова" не буде пресовою конференцією, що їх час до часу відбуває Президент, її треба трактувати, як додаток до пресових конференцій. Пресовий секретар Білого Дому Роналд Зіґлер повідомив, що темою розмови будуть важливі справи і проблеми, які стоять перед країною і Президентом.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД ВИРІШИВ, що всі семеро обвинувачених на суді вСіятлі не можуть вийти на волю, вносячи грошовий заклад, бо справу треба вивчити докладніше. Шістьох чоловіків і одну жінку обвинувачено в змові на знищення федеральної власности під час демонстрації в Сіятлі.

ГУБЕРНАТОР СТЕЙТУ АРКЕНЗО ВІНТРОП РОКЕФЕЛЛЕР замінив 15 смертних вироків на досмертне ув'язнення і закликав губернаторів інших стейтів піти за його прикладом. Про тих, засуджених на смерть за різні вбивства й найважчі провини, губернатор, який через два тижні відходить із свого становища, сказав, що, „хто із нас, смертних, може судити, кому треба жити, а хто мусить умерти".

У СВІТІ

ІЗРАЇЛЬ НЕ ВІДКЛИЧЕ ані одного свого вояка з окупованих арабських земель, поки не буде загального порозуміння з арабами — заявила ізраїльський прем'єр Голда Меїр в парляменті, „кнессеті". Ізраїльські провідники надзвичайно стурбовані, що з одного боку, під натиском Америки та загрозою відновлення війни Ізраїль мусить приступити до мирових переговорів, та — з другого боку — він дипломатично майже ізольований і опиниться в мирових переговорах в дуже некорисній ситуації, примушений вислухувати ультимативних вимог Єгипту, себто насправді Совєтського Союзу.

В КАТОЛИЦЬКІЙ ЦЕРКВІ ПРИЙДУТЬ в 1971-му році глибокі зміни — заповідає римська преса. Папа Павло УІ будім-то плянує проголосити „основний закон", щось у роді першої в Апостольській Століці конституції у зв'язку з найближчим великим Синодом єпископів у Римі.

У КАРАЧІ В ПАКІСТАНІ ВІДБУЛАСЯ триденна конференція міністрів закордонних справ 23-ох мусульманських держав. Наприкінці конференції проголошено резолюцію, що її одноголосно прийняли 23 міністри закордонних справ, з вимогою негайного очищення Ізраїлем окупованих ним арабських земель та з натавруванням Португалії за її здогадну участь в недавній інвазії до африканської Гвінеї. Це була друга з черги така конференція мусульманських держав, які, зрештою, мають одні з одними багато неполаднаних конфліктів.

КОМУНІСТИЧНИЙ КИТАЙ ЗВІЛЬНИВ англійського банкіра Дейвіда Джонстона, що його в Шангаї, де Джонстон був керівником місцевого банку, арештували 28 місяців тому під закидом шпигунства. Джнстон „признався" до вини, але суду над ним не було. Три дні тому його несподівано перевезли над кордон і перевели серед зливного дощу через міст до Гонґ Конґу, де ждала на нього його дружина. Джонстон відмовився будь-що говорити про своє перебування у в'язниці.

У ПОЛЬЩІ СПОДІВАЮТЬСЯ покращання відносин між комуністичною партійно - державною верхівкою та Католицькою Церквою. Ці надії сполучені з заповіддю нового прем'єра Ярошевіча, що він буде старатися „знормалізувати" взаємини з Церквою та з різдвяним зверненням кардинала Вишинського, який апелював до поляків, щоб вони не мали ні до кого жалю за людські й матеріяльні втрати, які сталися в заворушеннях у прибалтійських містах. За урядування Гомулки відносини між Католицькою Церквою і державою були постійно напружені, хоч Гомулка не зважувався одверто переслідувати Церкви.

В ЕТІОПІЇ ПРОГОЛОШЕНО винятковий стан у зв'язку з повстанням в приналежній до Етіопії частині Еритреї. Так званий Фронт визволення Еритреї, який бореться за з'єднання тієї країни, визволивши її частину з-під влади Етіопії, заапелював до Лібії, Сирії й Іраку, щоб вони зголосили скаргу до Ради Безпеки Об'єднаних Націй проти Етіопії за проводження ґеноциду в Еритреї. Будім-то 1.000 еритрейців вбито і кількасот арештовано.

Сенат продовжив допомогову програму „харчових марок"

Вашингтон. — Водночас із полагоджуванням низки залеглих законопроєктів Сенат ЗСА схвалив у середу 30 грудня м. р. компромісовий законопроєкт про дальше тривання контроверсійної і широко дискутованої програми „Харчових марок" (Фуд Стемп). Буде уділювана ця допомога потребуючим з умовою обов'язку праці, то значить, що кожен із тих, хто рефлектує на цю допомогу, має бути зареєстрований, як здатний до праці, і мусить прийняти призначену йому роботу. Якщо він відмовиться від пропонованої йому праці, тоді втрачає право на допомогу харчовими марками. Звільнені від обов'язку реєструватися тільки студенти і матері з дітьми до 18 років життя. Схвалений законопроєкт мав підписати Президент ще в четвер 31 грудня.

Сенат схвалив фінансову допомогу для Пенсильванійської Центральної Залізниці

Вашингтон. — Сенат ЗСА схвалив у середу 30 грудня ц. р. законопроєкт про асиґнування 125 мільйонів долярів фінансової допомоги для залізничих компаній, які після проголошення банкрутства, перебувають в стані реорганізації. Призначена ця допомога передусім для Пенсильванійської Центральної Залізниці (Пенн Сентрал Рейлрод), яка не має засобів на виплату заробітних платень, починаючи від січня ц. р. і яка водночас із цим має найближчим часом заплатити містові Ню Йорк 19.3 мільйона долярів залеглих податків за нерухомості в Мангеттені. Схвалено законопроєкт про фінансову допомогу залізницям 47 голосами проти 29. Схвалений законопроєкт передано до Білого Дому для негайного підпису Президентові. Зумовлена ця допомога у великій мірі встановленою недавно підвишкою заробітних платень для залізничних робітників на 13 і пів відсотка.

В копальні вугілля в Кентакі згинуло внаслідок експльозії 39 шахтарів

Вутон, Кентакі. — В середу 30 грудня, внаслідок експльозії, яка сталася в місцевій копальні вугілля, що її власником є Вугільна Компанія Фінлі Бродерс, згинуло тридцять і дев'ять шахтарів, майже увесь склад денної зміни. Виникла експльозія поблизу майже самого кінця глибокої на 2 400 стіп горизонтальної шахти, в якій працювали шахтарі. Пощастило врятуватися тільки одному із цієї зміни. Вночі цього ж дня рятувальні відділи копальні видобули 15 трупів загинулих шахтарів. Немає ніяких надій, щоб хтось із решти цієї зміни залишився при житті. Губернатор стейту Кентакі Луї Б. Нун проголосив повідомлення про смерть усіх 39 шахтарів. Причиною катастрофи був, за однією версією, вибух вугільного пилу, за іншою версією — експльозія динаміту. Рятувальні роботи й розшуки за тілами загинулих тривають далі, в чому великою перешкодою є наявність вибухових газів. Остання з великих катастроф у копальнях вугілля в Кентакі була на Різдво 1945 року; тоді згинули в одній із копалень тридцять й один шахтарів.

За рік у Ню Йорку загинуло 1050 осіб від наркотиків

Ню Йорк. — Впродовж 1970 року в Ню Йорку померли від наркотиків 1 050 осіб, перевищивши сумний „рекорд" з 1969 року, коли в Ню Йорку загинули з тієї ж причини 1 031 особа. Бюро Медичної Перевірки твердить, що коли б зібрати точно всі дані, то виявилося б, що 1970 року в цьому місті померли від наркотичного дурману 1 100 душ. Приблизно половина з померлих — це молодь нижче 23 років життя, а 215 осіб були навіть нижче 18 років життя. Найбільше загинуло молоді та відносно молодих людей, в групі від 15 до 35 років життя. Точні дані про кількість смертей від наркотиків у Ню Йорку за 1970 рік вдасться зібрати лише десь у березні 1971 року, але вже й тепер зібрані відомості показують, що вживання наркотиків є однією з великих проблем цього великого міста. У 1968 р. тут від наркотиків загинули 654 особи, в 1965 — 306, а ще раніше, в 1960 р. — тільки 199. Дуже зросло вживання сильної наркотичної отрути героїни, яка й викликає найбільше смертних випадків.

Головний секретар УНСоюзу повернувся з поїздки в осередньо-західні стейти

Джерзі Ситі. — Д-р Ярослав Падох, головний секретар УНСоюзу, повернувся зі своєї, останньої в цім році, організаційної поїздки в терен, відвідавши ряд великих осередків союзового членства та активности, а саме Міннеаполіс, Омагу і Лінкольн в стейті Небраска, Чикаґо, Дітройт і Клівленд.

Дні 18 і 19 грудня м. р. він провів в Міннеаполісі, де відбулася зустріч з місцевою студентською молоддю, яка налічує приблизно 100 осіб у місцевому Міннесотському університеті. В зустрічі взяли участь також старші громадські діячі про. Ол. Грановський, д-р Ярмоленко, голова УККА, д-р Анастазієвський, о. Антохій, мгр. Пишко, Станіславів, Кучварський, Вакіряк, Пакуляк і ін. Зустріч відкрив голова союзової Округи Михайло Каркоць, а проводив нею головний контролер УНСоюзу д-р Михайло Данилюк. Д-р Я. Падох виголосив доповідь про сучасне й майбутнє української громади в вільнім світі та про завдання української молоді в цих сімдесятих роках. Оживлена дискусія над доповіддю при чайку протягнулася у пізню ніч. Окремо відбулася ділова нарада урядовців трьох місцевих Відділів УНСоюзу, якою проводив п. Каркоць, а доповідали д-р Я. Падох та д-р М. Данилюк. Секретарі Відділів проф. Микола Дербуш, інж. Ярослав Карп'як й інж. Микола Денисюк доповідали про стан союзової праці та її вигляди на майбутнє. Користаючи з побуту в цім живім центрі громадського і церковного життя, д-р Падох

(Закінчення на стор. 4-ій)

ДОПОВІДЬ Д-РА В. САВЧАКА В ООЧСУ

Ню Йорк. — На ширших сходинах членства Організації Оборони Чотирьох Свобід України та СУМА в Домі Визвольного Фронту, при 315 Схід 10-та вулиця, виступатиме з доповіддю на тему „Огляд світових подій" д-р Володимир Савчак. Сходини відбудуться в суботу 2-го січня, о 7:30 вечора.

Голова еспанської держави Франко помилував засуджених басків

Мадрид. — Еспанський уряд відбув у середу 30 грудня 1970 р. друге з черги надзвичайне засідання безпосередньо після того, як з Бурґосу наспіла вістка, що комендант тамошньої військової округи затвердив присуд військового трибуналу, що наклав був кару смерти на 6-ох басків, одну жінку з-посеред 15-ох підсудних звільнив, а решту засудив на в'язничні кари від 12 до 50 років. На формальну рекомендацію уряду ,голова Еспанії, ген. Франсіско Франко 6-ох засуджених на смерть помилував, замінивши їм кару смерти на 30 років в'язниці. Тому, що за еспанським законом ніхто не може відсиджувати довші в'язничні кари, як 30 років, то засуди в процесі у Бурґосі на 50 років в'язниці були „теоретичні", практично нездійсненні. Якщо не було б помилування, то засуджених на смерть були б 31 грудня розстріляли на в'язничному подвір'ї. Підсудні у процесі у Бурґосі заощаджували собі з свого щоденного харчу вино, щоб випити його під новий рік, але після того, як шістьох з-посеред них засуджено на смерть, то засудженці випили вино — сподіваючись своєї екзекуції. Помилування в процесі проти баскійських самостійників-терористів злагіднило політичне напруження в Еспанії. Ген. Франко виголосив новорічну промову через радіотелевізію про стан справ в Еспанії та наприкінці промови згадав про процес басків. Він вказав на масові маніфестації льояльности супроти режиму й армії, як на спонуку, щоб помилувати засуджених. Насправді — дипломатичні інтервенції збоку різних урядів, між іншими й Папи Павла VI, та політичне напруження в Еспанії продиктувало Франкові скасувати засуди смерти.

В Москві замінили кару смерти двох засуджених жидів на 15 років в'язниці

Москва. — Найвищий Суд Російської ФССР вислухав у середу 30 грудня ц. р. арґументи оборонців у процесі 11-ох підсудних, що їх судили в Ленінграді за змову, щоб схопити літак і втекти ним до Фінляндії. Совєтська преса і радіо промовчали ту подію, але східньо--німецька невольнича преса обороняла засуд смерти проти двох підсудних у ленінградському процесі, Марка Димшица й Едварда Кузнєцова, як „справедливий". Проте московський Найвищий Суд змінив ті кари на 15 років в'язниці. За совєтським законом нема вищої в'язничної кари, як 15 років. Перед будинком Найвищого Суду у Москві стояло багато людей чекаючи висліду наради трибуналу, бо все одно ця справа стала відомою. Про вирок із заміною кари смерти на 15 років в'язниці повідомив людей перед судовим будинком совєтський учений фізик, академік Андрей Захаров, якого впустили були до будинку.

Паризька конференція про В'єтнам витратила 2 роки на полеміку

Париж. — В середу 30 грудня 1970 відбулося вже 97-ме з черги засідання Паризької конференції про В'єтнам і закінчила ним другий рік свого існування. За весь той час конференція не вийшла поза рямці виголошування односторонніх пропозицій і промов, що їх друга сторона відкидала, та ведення обопільної полеміки. Голова американської делеґації Дейвід Брус пригадав, що Америка пропонує: негайно проголосити загальне воєнне перемир'я, негайно приступити до виміни воєнними полоненими та до обопільного відтягування своїх збройних сил. Комуністи далі стоять на становищі, що ЗСА повинні односторонньо відтягнути всі війська з В'єтнаму, без уваги на становище Північного В'єтнаму, і відмовитися підтримувати „лакейський" південно-в'єтнамський уряд, а в'єтнамці „самі поладнають свої суперечки". Комуністи відмовляються виявити, що зроблять з своїми військами після відходу американців.

Державні діячі, переможці у виборах, висловлюють свою вдячність

Вашингтон, Д. К. — Декілька сенаторів, конґресменів і стейтових та міських працівників, які одержали перемогу в останніх виборах і яким сприяли українські виборці, переслали на різні руки свої листи-подяки. До Екзекутива УККА на руки президента УККА проф. Лева Добрянського, такі листи-подяки прислали: губернатор РоналдРіґен із Каліфорнії, губернатор Волтер Пітерсон із Ну Гемпширу, згадуючи про Тиждень Поневолених Націй, який він проголосить і в 1971 році, сенатор Філіп Гарт з Мішиґену та ін. Д-р Іван Скальчук, голова Відділу УККА у Філядельфії, відомий громадський діяч і головний контролер УНСоюзу, одержав у відповідь на поздоровчі листи в зв'язку з успішними виборами, листи-подяки за увагу й підтримку: від губернатора Пенсильвенії Мілтона Др. Шаппа, від сенатора Г. Скотта з Пенсильвенії, від конґресмена Віллльяма Ґріна, від конґресмена Джеймса Бирна, від стейтового сенатора Бенджаміна Доналова та інших.

Відбудеться панель-дискусія ПАБНА в Ню Йорку

Ню Йорк. — У приміщенні Естонського Народного Дому при 243 Схід 34-та вулиця у неділю 10-го січня 1971 р., о 2:30 по полудні відбудеться Панель-дискусія на тему „Чи духова та політична перестанова вільного світу в 1970 роках"? Панель скликано з рамени Американських Приятелів АБН, ПАБНА.Панелісти: старший дорадник Китайської Місії при ОН д-р Ю Танґ Лю, професор Лонґайлендського Університету д-р Карлос М. Стерлінґ із Куби, професор Сітон Голл Університету і голова Федерації Угорських Повстанців д-р Андраш Пеґані, д-р Вол. Савчак від Українського Відділу ПАБНА, представник латвійців професор Ню Джерзі Комуніті Коледжу Доумантс Газнерста, колишній генеральний секретар забороненої комуністами Румунської Селянської Партії проф. Джердже Попреску-Ботосані з Бриджпортського Університету. Координатором панелю буде Чарл Андреанські. Після панелю — обмін думками та коктейлеве прийняття. Українським Відділом ПАБНА керує інж. М. Шпонтак, секретарем є М. Коцка.

Народи в СССР хочуть самостійности — стверджує Г. Шворц в „Н. Й. Таймсі"

Ню Йорк. — У „Ню Йорк Таймсі" з 28 грудня 1970 р. появилася стаття члена його редакційного штабу й довгорічного фахівця совєтських справ Гаррі Шворца п. н. „Проблеми Москви", в якій автор надзвичайно влучно характеризує відносини в СССР та його сателітах. Він указує на факт, що, здавалося, Польща має стабільні відносини, а її партійний шеф Владислав Гомулка стоїть на шпилі своєї влади і свого престижу, коли йому вдалося осягнути від Західньої Німеччини визнання західніх кордонів Польщі. Він уважав себе настільки певним, що заризикував підвищення харчових цін, хоч припускав, що люди будуть невдоволені. Але вибухли заворушення революційного характеру і Гомулка полетів та не врятували його заслуги перед кремлінськими володарями. „На тлі того драматичного провалу кожний сателітський лідер мусить тепер зрозуміти, що він живе над берегом потенціяльного вулькану". Подібна історія погрожує кремлінським володарям. Хрущов полетів власне також внаслідку господарських труднощів в СССР. Зберігання теперішніх цін на м'ясо в СССР коштує державі по 10 більйонів рублів річно. Тому логічно насувається потреба підвищити ціни — і наразитися на заворушення. Драконський присуд в Ленінградському процесі мав на цілі залякати невдоволених. Але невдоволеними в СССР є не тільки жиди, а всі неросійські народи „від українців, балтійців і молдаван на заході до мусульманських народів Кавказу та центральної Азії." І вони прагнуть „дійсної самостійности, а не колоніяльного стану, який є реальним фактом поза фасадою багатонаціональної держави." Кремль дотепер підтримував націоналізм у широкому світі, поборюючи ним західні колоніяльні держави. Але тепер він має цей „вибуховий порох" у власних кордонах: „українці, латиші, азербейджанці, грузини, узбеки й інші запитують, чому не мають права до самостійности нарівні з єгиптянами, замбійцями, пакістанцями . . ." Шворц признає, що СССР має велику мілітарну силу та що приклад Чехо-Словаччини вказав, що його володарі не цураються брутальних засобів. Але економічні турботи і невдоволення „меншин" підриває силу совєтської імперії. Тому Шворц доражує совєтським вельможам заздалегідь „пристосувати себе до невідхильного".

Д-р Християн Н. Барнард відвідав Український Інститут Америки

Ню Йорк (Р. С. Голіят) — Тут в готелі „Американа" від 11-го до 13-го грудня м. р. понад тисячу лікарів, експертів серцевих хворіб відбували наукову конференцію. Найбільше уваги притягав до себе світової слави хірург, який перший успішно перещепив серце одної людини другій, д-р Християн Н. Барнард, професор хірургії та голова відділу хірургічного перещеплювання серця в університеті в Кейп Тавн у Південній Африці.

Д-р Петро Кир подбав про це, що на тій конференції мабуть одинокий із не-лікарів був адв. Михайло Пізнак.

У вечірніх годинах 13-го грудня 1970 року д-р Петро Кир, нав'язавши приятельські взаємини з д-ром Х. Н. Барнардом, запросив його до Українського Інституту Америки. Там д-р Барнард познайомився з пані Іванкою Петрівською і її дочкою Христею, відомою піяністкою, і вони обидвоє проводили д-ра Барнарда по Інституті, пояснюючи йому експонати етнографічного музею, ґалерію наших мистців, знайомлячи його з історією Інституту.

В розмові з д-ром П. Киром, адв. М. Пізнаком й інж. Нестором Пінковським д-р Хр. Барнард згадав, що він колись читав про українців, про відважних козаків, які воювали з турками. В Африці д-р Барнард зустрічав поляків, але українців зустрів уперше в Ню Йорку. Д-р П. Кир, і адв. М. Пізнак познайомили д-ра Барнарда з українським зорганізованим життям в ЗСА, згадавши зокрема, що наші лікарі, яких є сотні в ЗСА, зорганізовані в своєму Українському Лікарському Товаристві, яке є членом Українського Інституту Америки. Під час товариської ґутірки адв. Пізнак запитав д-ра Барнарда про расову боротьбу в Африці. Д-р Барнард відповів, що про так звану „расову боротьбу" в Африці він довідався щойно з преси в ЗСА, яка роздуває це питання, не мавши на це даних. Він, як уродженець Африки, не зустрічався досі з расовими проблемами, доказом чого може послужити факт, що в Південній Африці, в Кейп Тавн, де живе і працює д-р Барнард, доми не мають замків, бо немає злочинности. Про Ню Йорк д-р Бернард висловився, що він не бажав би собі жити в цьому місті, бо воно робить на нього враження кам'яної джунґлі. Український Інститут Америки зробив на д-ра Барнарда імпозантне враження. Про це він згадував в своїй розмові й потвердив, власноручно вписуючись в книжку відвідувачів з відповідним признанням для УІА.

Д-р Петро Кир вручив д-рові Барнардові картину нашого мистця, як пам'ятку відвідин УІА.

Українець взяв участь у шкільній експедиції до Ґренляндії

Лондон. — Після однорічної фізичної підготови з триденним тренуванням щотижня, Лондонська Шкільна Рада вибрала 16 міцних, відважних і спостережливих учнів і послала їх у першу експедицію на човнах - каяках до Ґренляндії. Члени експедиції провадили обстеження гір та заток-фіордів, і кожний з них написав англійською мовою свої спостереження з окремих ділянок. У збірнику, що друкується для використання в середніх школах Англії, буде надрукована стаття українця, Леоніда Чолія, який тепер почав студіювати хемію й зоологію в Гальському Університеті. Його праця присвячена життю і поведінці ескімоських псів-гаскі. Шкільна Рада, уряд і Князь Филип покрили кошти експедиції, учасники якої відлетіли до Ісляндії літаком, а потім до засніженої Ґренляндії, де подорожували човнами на північний схід і захід. Ескімоси, важко змагаючись за життя серед холоду й бур, виявились дуже гостинними людьми. Український мандрівник нав'язав у Ґренляндії чимало знайомств і тепер утримує з ними зв'язки. Коли учасники експедиції покидали ескімоські селища, їм влаштовували прощальні забави з рушничними пострілами та, як сказано в „Українській Думці" ч. 46/1970, „ескімоси інколи навіть плакали, шкодуючи за від'їжджаючими".

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

1970 рік – джерело надій

Оглядаючись на початку 1971-го року позад себе, можна ствердити, що як в широкому світі й у З'єднаних Стейтах, так і в українському суспільстві, розпорошеному в діяспорі, не було в 1970-му році великих і переломових змін. Очевидно, були в його житті світла й тіні, були радісні й сумні прояви, але назагал велика українська вільна громада була в кожному відношенні активною, живо стежила за подіями і течіями в Україні й творила власні тривкі культурні, організаційні та економічні вартості.

У найважливішій для нас справі — підході супроти Москви — існував далі одностайний фронт, дармащо розколи в деяких партіях на „правих" і „лівих" були невтішним явищем. Але не було вже тієї міжпартійної і міжгрупової заїлости, яка затруювала атмосферу в давніших роках. Секретаріят СКВУ, УКК і КУК могли рахувати на підтримку всього громадянства в усіх своїх конструктивних задумах. Невідрадними були відносини в Державному Центрі УНР в екзилі з публічними полеміками. Творена Світова Наукова Рада подає надію на кращу координацію наукових плянів і видань. Благодатну активність проявив ЗУАДК у несенні допомоги потерпілим українцям в Югославії.

Не здійснилася мрія про завершення Патріярхату УКЦеркви. Заперечення історичної назви України — українців кардиналом Тіссераном зустрілося з загальним обуренням всіх вільних українців. Хоч відносини в наших Церквах давали притоку до різних міркувань, не було в громаді послаблення релігійности і прив'язання до своїх традиційних Церков. Навпаки, можна було зауважити більший наплив нашої молоді на Богослужби. Наша молодь взагалі, зокрема студенти, виявили більшу активність. Вплинув на це, між іншими причинами, зріст зацікавлення українікою в американських високих школах і зріст поваги українських студій в Гарвардському університеті.

Відійшов з цього світу цілий ряд видатних діячів, — учених, письменників, мистців. Але опорожнені місця займають інші. 1970-ий рік був знову переконливим доказом, що вільна українська громада зберігає себе і свої ідеали. Тому вступаємо у новий рік з надіями, що — продовжуючи минуле — вільні українці дбатимуть і за поступ.

У сторіччя Лесі Українки

Згідно із закликом Президії Світового Конгресу Вільних Українців, проголошеним 25 жовтня 1970 р., поточний 1971-ий рік встановлено як Ювілейний Рік Лесі Українки, великої поетки Українського Відродження.

Українці у З'єднаних Стейтах Америки, країні волі і нового, праведного закону Вашингтона, що її Леся Українка обрала місцем дії своєї драматичної поеми „У пущі", створеної в 1897-1909 роках, високо ставили й вшановували ім'я і пам'ять своєї поетки світового маштабу. Це у ЗСА була вперше видана 1950 р. англійською мовою п. н. „Дух полум'я" книга її творів, що познайомила із творчістю української поетки широкі кола англомовного світу. „Книгоспілкою" в Ню Йорку була перевидана у 12 томах повна збірка творів Лесі Українки ще перед публікацією 10-томового неповного видання в 1963-1965 роках в УССР.

І це у ЗСА 90-річчя з дня її народження було відзначене здвигненням створеного українським еміграційним скульптором Михайлом Черешньовським пам'ятника Лесі Українці в Українському Городі у Клівленді, пам'ятника, рівного якому досі не створено ні в місті Зв'ягелі на Волині, де вона народилася, ні в столиці України Києві, де вона жила, творила і на Байковому кладовищі якого похована.

Відзначування сторіччя з дня народження Поетки Українського Рісорджименту започатковано в ЗСА ще одним добрим і великим ділом: виданням монументальної книги „Леся Українка: Хронологія життя і творчости", яка появляється на полицях бібліотек і книгарень саме з початком цього ювілейного року Поетки. Здійснене довголітньою наполегливою працею двох сестер Лесі Українки — Ольги Косач - Кривинюк і Ізидори Косач - Борисової, заходами окремого Комітету при УВАН у ЗСА і з допомогою дотацій і пожертв широких кіл українського громадянства в діяспорі, зокрема ж українських жіночих організацій, це видання не має покищо і, мабуть, не матиме собі рівного й однаково цінного та вартісного в порівнянні з усім тим, що заплановано до видання з приводу ювілейного року Лесі Українки в усій нібито незалежній і соборній Українській РСР. Публікацією хронології життя і творчости Лесі Українки поставлено їй нерукотворний, тривалий пам'ятник, монумент триваліший за граніт і бронзу і водночас живий, як живою була й залишається у свідомості українства постать Лесі Українки, її творчість і її ідеї.

Ярослав Курдидик

„ЗАМАЛО І ЗАПІЗНО"

Заяви на пресових конференціях президента Ніксона і секретаря оборони Лерда майже тотожні: мовляв, коли Північний В'єтнам обстрілюватиме і далі американські розвідувальні літаки або використовуватиме стягування американських військ з Південного В'єтнаму для посилення своїх воєнних акцій, то американські літаки бомбардуватимуть у Північному В'єтнамі військові об'єкти, шляхи постачання та зосередження військ.

За підставу для цих заяв слід уважати звідомлення американської розвідки про те, що комуністична інфільтрація в Південному В'єтнамі зросла у порівнянні з 1969 роком на 35-45% і що американці та їхні союзники мусять бути готовими відбивати таку саму офензиву, яку повели комуністи в т. зв. „рік тет". Із зізнань перекинчиків, у тому числі навіть кількох вищої ранги старшин, виходить, що комуністи збираються цим разом перевести офензиву у Камбоджі, яка, до речі, перебуває у стані затяжної оборонної кризи. Про цьому в Ганої напевно беруть до уваги заяву американського Уряду, який зобов'язався підтримувати Камбоджу тільки воєнним постачанням і лише у деякій мірі летунством, але не перекидатиме туди своїх військ.

У світовій пресі появилися з цього приводу менше або більше прихильні коментарі, які зводяться до одного спільного знаменика: мовляв, про американську допомогу, чи то у формі посередньої, чи безпосередньої військової допомоги можна сказати, що вона приходить завжди „запізно і замало".

Ось для прикладу пресові коментатори, які просиділи у В'єтнамі по десять і більше років і визнаються докладно в усіх „світлах і тінях" тієї країни, пригадують, що якраз напередодні смерти президента Дієма положення у Північному В'єтнамі виглядало так, що в'єтконґські сили стояли дослівно на межі ліквідації. Дієм доражував тодішньому головнокомандувачеві, генералові Гаркінсові, щоб він розпочав посилене бомбардування Північного В'єтнаму, але з американської головної кватири заявили, що це річ зайва, а до того ж напевно спровокує Го Чі Міня на підсилення бойових операцій на території Південного В'єтнаму.

Як тепер із перспективи виходить, американці допустилися тоді нічим не виправданої помилки, бо якби розпочали масово бомбити Північний В'єтнам, то добили б противника не лише матеріяльно, але в першу чергу психологічно. За другу, може більшу помилку коментатори уважають усунення президента Дієма, віруючого християнина, для „сторпедування" якого комуністи дуже спритно і замасковано використали вплив буддійських монахів - фанатиків. З президентом Діємом відійшов державний муж, що глибоко знав психіку в'єтнамців, знав таємницю, як у цій країні вдержувати порядок, а ще важливіше, як найуспішніше паралізувати комуністичні впливи.

Від того часу Південний В'єтнам став тереном перманентної державної кризи. І власне одним з найслабших його місць є постійна плинкість і нестабільність державного проводу.

З цих двох прикладів виразно видно, як дорого доводиться платити американцям за їх помилки.

Але все це не було б аж таким чорним і безнадійним, якби не факт, що американці не навчилися нічого із тих помилок і водночас із „в'єтнамізацією" плянують цю війну закінчити не „почесною перемогою", але якось так — „навпіздорозі". І тому чимало закордонних невтральних політиків уважають, що переговори у Парижі піднесли таку незначну державу, як Північний В'єтнам на рівень „вирішальної сили".

Критично р о зглянувши, теперішнє положення у В'єтнамі дуже нагадує ситуацію в Кореї у 1951-му році. Це був час, коли американцям вдалося підсилити та переорганізувати південнокорейську армію і перебрати ініціятиву у свої руки. Але якраз тоді розпочалися переговори з Китаєм, і, щоб його „не дразнити", створено т. зв. „недоторкальну лінію" на ріці Ялу. За цією лінією китайці могли вести всі бойові приготування, використовуючи при тому час для вишколювання північнокорейської армії . Задля злагоди Вашинґтон пішов ще далі і, на домагання противника, усунув генерала МекАртура, найбільшого полководця, якого мала американська історія. Як знаємо, єдина „провина" цього мілітарного велетня полягала в тому, що він хотів і міг виграти війну в Кореї і дораджував в разі крайньої потреби бомбити атомовими бомбами Китай.

Чимало цікавого можна довідатися із книжок двох знавців відносин в Азії, а саме з книжки дипломата і науковця Е. О. Райсчавера „ЗСА та Азія" і з книжки Дж. Т. МекАлістера „В'єтнам — причина його революції". Між іншим МекАлістер наводить дуже цікаву розмову з генералісимусом Чіянґ Кай-шеком, який сказав, що Захід не виграв війни у Кореї через те, що дав червоному Китаєві „передишку", тим самим дозволивши йому до деякої міри впорядкувати політичний і економічний хаос, а Тайваневі заборонив зробити десант на материку. Тепер ЗСА допустилися цієї самої помилки, пішовши на своєрідне „перемир'я" з червоним Китаєм, який за той час став атомовою державою і тепер робить усе можливе, щоб виграти війну у В'єтнамі.

Реасумуючи зміст вище згаданих двох творів і голоси коментаторів із того обширу, можна поробити висновки, що ЗСА докорінно змінять положення в Азії якщо:

— Поглиблять і скріплять союз із загроженими комунізмом азійськими народами, які прагнуть протидіяти його поширенню. Напад комуністів на одного з членів цього союзу означав би напад на всіх його членів. Для цього ЗСА могли б доставити цим країнам тільки зброю і транспорт.

— Переорганізують СІЕТО, що аж ніяк не відповідає вже теперішній політичній конфіґурації, залучивши до нього у майбутньому Японію та Індонезію.

— Розгромлять усі атомові споруди червоного Китаю, ще поки Пейпінґ матиме змогу наладнати серійну продукцію атомових бомб і створить засоби, щоб переносити їх на далекі відстані.

Останні політичні потягнення ЗСА у відношенні до Азії, а головним чином намагання „замиритися" з Пейпінґом, вказують на те, що після помилок із визнанням 38-ої паралелі у Кореї та 17-ої у В'єтнамі політичні круги не враховують того, що незабаром може постати така сама ситуація і в Камбоджі, якій ЗСА збираються прийти з допомогою, мабуть, теж із „замалою і запізно"...

СПОКІЙ У КЕМПУСАХ

Напередодні цьогорічного академічного сезону в Америці вибухом бомби знищено Математичний Центр Вісконсинського стейтового університету, вбито одного з його абсольвентів і знищено наукові праці багатьох студентів. В реакції це у великій мірі причинилося до відштовхнення маси американського студентства від насильницьких методів.

У жовтні в Центрі міжнародних справ Гарвардського університету вибух бомби наробив матеріяльної шкоди на 25.000 дол. В листопаді ліві екстремісти в університетах у Стенфорді у Каліфорнії і в Берклісовому кемпусі Каліфорнійського стейтового університету продемонстрували биттям шиб своє невдоволення новим бомбардуванням Північного В'єтнаму. Поза тим — в університетах і в університетських кемпусах — спокій, що його дехто утотожнює навіть із шкідливою апатією.

Очевидно, що дебати про проблему американської молоді не вгавають. Нового поштовху до них дала відповідь президента Ніксона на звіт покликаної ним весною цього року „Комісії про неспокої в кемпусах", під головуванням колишнього губернатора стейту Пенсилвенії Вілліяма Скрентона. У цьому звідомленні вправді таврувалося насильницькі акти високошкільної молоді, але вину за них скидалось на В'єтнамську війну, на расову нерівність, соціяльну несправедливість, „підбурливу офіційну реторику", байдужність правління кемпусів та жменю фанатичних молодих студентів. Зате в цьому звідомленні не згадувалось про будь - яку плянову акцію ворогів держави, ані про злочинну роботу агітаторів з-поза кемпусів.

У своїх висновках Комісія Скрентона ставила передусім в обов'язок Уряду мати контакт з молоддю і вимагала від Президента, щоб він дбав за „духове лідерство" в народі.

Таким чином звідомлення Комісії Скрентона стало зразу контроверзійним, його різко критикували й палко боронили. 12 грудня ц. р. президент Ніксон відповів персональним листом до Вілліяма Скрентона. Президент признав авторам звідомлення його добру волю, але рішуче відкинув тезу, що за поведінку молоді має відповідати Уряд: це — в першу чергу відповідальність академічної спільноти. Далі: Президент ствердив, що високошкільна молодь становить в Америці тільки 4 відсотки населення, а ніяка меншість не має права тероризувати більшість...

Деякі дискутанти спростували, інші пішли далі, як Ніксон. Можна було прочитати слушну заввагу, що в розгляді поважних явищ суспільного характеру недобре орудувати аритметикою, бо не важливо, який відсоток народу становить студентська молодь, а важливо, яку позицію вона здобула собі в житті нації і держави. Правдою є, що молодь розгублена, коли вона відчуває брак авторитетного лідера. Але правдою є також, що не тільки державний провід, професура та адміністрація кемпусів впливають на настрої і поведінку молоді, але передусім — батьківський дім, радіо і телевізія, преса, кіно, загальна атмосфера в країні, яка складається з багатьох інколи невхопних чинників.

У пресі появилася цікава заява популярного фільмового актора і співака Бінга Кросбі, батька дорослих дітей. 25 років тому він радив не перейматися молодечими витівками, бо — мовляв — „вони виростуть з цього". Тепер він стверджує, що не можна проходити байдуже попри масове користування наркотиками і попри акти насильства, які нищать людське життя і майно. „Знаю, що це меншість. Але коли вона продовжуватиме такі свої дії, то може постати ґенерація 30-річних громадян із змарнованими 10-ма роками життя, без фаху, без родини, без цілі в житті". Від песимізму, — каже Бінґ Кросбі, — рятує свідомість, що існують сотні тисяч вартісних молодих людей...

Нинішній спокій в університетських кемпусах свідчить про поліпшення відносин. Ніксон сподівається, що закінчення В'єтнамської війни виб'є головний емоційний атут агітаторам, які підбурюють молодь. Коли вірити, що зло не може тривати вічно, то треба сподіватися, що минеться й зараза наркотиків, і що сама молодь викоренить зі своїх рядів насильницький екстремізм. Але батьки, Церква, радіо, телевізія, преса, виховники і державний провід — усі мусять приспішити цей процес оздоровлення. (І. К-н)

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

Голоси читачів

ПРО „СТУДІЮ МОВ ЕТНІЧНИХ ГРУП"

У статті „Цінна студія мов етнічних груп" („Свобода" 15. 12. 70 р.) п. К. Крупський, пишучи про книжку „Ленгвідж лоєлті ін ди Юнайтед Стейтс" кількакратно згадує Єшуту Фішмана як автора дослідчої студії, „яку професор Фішман провів з поміччю десятка співпрацівників".

Дозволю собі доповнити те, про що п. К. Крупський не згадав, а саме, що згадана книжка це збірна праця чотирьох авторів, в тому числі одного українця (Фішман, Нагірний, Гофман і Гайден при допомозі кількох інших осіб).

Для тих, хто цієї книжки ще не читав, її англійська назва така: "Language Loyalty in the United States". By Joshua A. Fishman, Yeshiva University, and Vladimir C. Nahirny, John E. Hofman, Robert G. Hayden. Published 1966 by Mouten & Co., London-The Hague-Paris.

К. Крупський підкреслює об'єктивність Фішмана супроти українців в цій книжці. Чи не приписати заслуги в цьому українському співавторові проф. В. Нагірному, прізвища якого п. Крупський у своїй статті взагалі не згадав?

Розділ про українців в Америці в цій книжці (стор. 318-357) має з а г о ловок: Ukrainian Language Maintenance Efforts in the United States — Vladimir Nahirny and Joshua A. Fishman.

Цю книжку варто прочитати всім, щоб усвідомити собі проблеми двох культур та асиміляційні процеси, що їх переходять етнічні групи в Америці.

Д-р Теодозія Савицька
Ютіка, Н. Й.

Леся Храплива

Ваша Еміненціє,
Кардинале Е. Тіссеране!

Рекли Ви те слово
(догідний був час!), —
Що нас не було і не буде.
Подібне про нас говорили
не раз
Високопоставлені люди

Судили за назву, за думку,
за чин,
Без суду стріляли —
і в ями!
Та нашої віри не взяв
ні один:
Засуджений був поміж нами.

На кожній нас вішали
з л і т е р с е м и,
Під кожною плакала мати...
Остання молитва
в підвалах тюрми;
Вмирав поміж нами
Розп'ятий.

Та все таки
злотоперстенна рука
Із книги життя
нас не скреслить.
Записані вірною кров'ю
в віках
Ми будемо!
З нами Воскреслий!

(„Сім літер" — Україна — Л. Х.)

З НАШИХ БУДНІВ

Інші хворі, інші доктори...

На переломі старого і на порозі нового року дозвольте висловити декілька думок на завжди актуальну тему — здоров'я, якого всім вам, з святом Нового Року, якнайбільше бажаю! Як пацієнт, що нав'язав, так би мовити, свій роман з українським медичним світом ще в Старому Краю, помічаю характерні зміни, що постали в цьому медичному світі, хоч би в методах лікування, в терапії...

Пригадую, ще у Львові, коли я ходив зі своїми грудними проблемами до покійного д-ра Маріяна Панчишина чи потім до його вірного послідовника, д-ра Романа Осінчука, то їхня діягноза була проста: „Багато і масно їсти і відпочивати!" Я певен, що якби я тепер пішов на оглядини до того самого пана доктора Осінчука, діягноза була б діяметрально різна: „Голубчику — на дієту і багато руху!" Аж дивно, як міняються з цим модерним часом наші лікарі та їхній підхід до пацієнта.

А ось ще одна характерна переміна: чимало з вас, шановні читачі, пригадує собі так звані „лікарські кутики" в нашій старокраєвій, тикторівській пресі. Коли було розкриєш, наприклад, знаний тижневик „Народну Справу", то в ній, звичайно, лікарський кутик починався заголовком: „Як ратувати упавшу корову", „Як давати лівар чи сонду" і т. д.

Як ви розкриєте сьогодні наш щоденник „Свободу", скажемо з датою 14-го жовтня 1970 року, і що ж ви побачите?.. Ви побачите цілий окремий додаток, цілу сторінку під редакцією д-ра Михайла Данилюка, присвячену наркотикам та іншому запаморочливому, чортівському зіллю! Шановний автор так солідно потрудився, що зібрав навіть спеціяльний словник наркоманів, яким користуються продавці чи так звані „пушери" на чорному ринку. „Вони вживають, — пише д-р Данилюк, — різні, видумані слова, щоб необізнані люди, родичі чи близькі знайомі не зорієнтувались, про що йде мова..."

Я думаю, що наша студентська та й середньошкільна молодь, яка починає вживати наркотиків, буде щиро вдячна „Свободі" і панові докторові Данилюкові особисто за цю спеціяльну сторінку, за той порадник, тим більше, що він поданий дуже практично — загальнозрозумілою, англійською мовою.

Шановні читачі, мабуть, запримітили, що з-поміж інших заслужених членів Українського Лікарського Т-ва ПА я дозволив собі присвятити дещо більше уваги д-рові Михайлові Данилюкові, а це тому, що він не тільки редактор згаданої сторінки й автор нашого лікарського порадника в екзилі „На медичні теми", — він, пан доктор Данилюк, також головний контролер Українського Народного Союзу, що видає щоденник „Свободу", в котрій нижче підписаний є малим фейлетоністом. І як та, вибачайте, баба в Степана Руданського, що ставила і Богові свічку, й чортові огарок, скажу хіба словами:

„Треба всюди, добрі люди,
Приятеля мати!"

Ікер

В. Б.

ЗА ВОЛЮ НАРОДІВ!

Тиждень Поневолених Націй у Великобританії

(1)

Над Европою висить Дамокловим мечем загроза зі Сходу. Від часу закінчення другої світової війни московські багнети наїжилися вже не на Збручі і Дністрі, а над Ельбою і в Чеському лісі, в серці Европи. Під большевицькою к о р м игою стогне не тільки знедолена Україна, але й Польща, Угорщина, Східня Німеччина. Московськими п і дводними човнами кишіє Середземне море, Атлантійський і навіть Індійський океани. Московські міжконтинентальні ядерні ракети, забункровані в Карпатах, націлені на Лондон, Париж, Брюссель. А в той самий час совєтська п р о п а г а н д а горлає про „мир", „співіснування", „роззброєння", „торгівлю", „культурне с п і вробітництво". Захід, хоч і не дуже довіряє цим „співам сирен" з Москви, роздвоєний духово, вагається, на котру ногу стати, хоче договорюватися з злочинцем і тираном. Про важке поневолення десятків народів за залізною завісою мовчать галасливі телевізійні станції, мовчить радіо, лиш вряди-годи згадає, мов знехотя, преса. А уряди великих і малих держав радяться, як засісти до столу з народовбивцями . . .

У таких невідрадних обставинах голос еміграцій з країн, поневолених большевицькою Москвою, що пригадує світові про фактичний стан і про смертельну небезпеку, лунає, мов голос Кассандри в обложеній Трої. І тим більше важливим є те, що все таки знаходяться особи і групи серед народів вільного світу, які наперекір загальній пасивності і збайдужінню, підносять голос у підтримку визвольної боротьби поневолених Москвою і комунізмом народів за волю і незалежність. Висловом такої піддержки є, зокрема, діяльність Британської Ліґи Европейської Свободи, а особливо відзначення Тижня Поневолених Націй вже вдруге у цій країні.

Британська Ліґа Европейської Свободи, яка складається з британців і представників крайових організацій національностей, поневолених Москвою і комуністичними режимами, вирішила провести такий Тиждень цього року від 22-го до 29 листопада. Підготова велася всього лише кілька тижнів з огляду на різні причини організаційного характеру, але, не зважаючи на це, ТПН був відзначений рядом імпозантних імпрез, що якоюсь мірою відбилися на публічній опінії населення цих островів. У чотирьох містах — центрах великих округ — постали комітети БЛЕС, які зорганізували місцеві імпрези — а саме в Лондоні, Брадфорді, Манчестері і Нотінґемі.

Богослуження в намірені Поневолених Націй у Лондоні

Тиждень Поневолених Націй розпочався офіційно міжконфесійним Б о гослуженням в намірені поневолених націй у церкві Всіх Душ на Ланґгем-плейс, біля Ріджентс-стріт в центрі Лондону. У Богослуженні взяли участь священики і вірні різних віровизнань та національностей.

Година 3.30 по пол. Під звуки органного г и м н у „Хвали душе моя, Царя Небес" трійки прапороносців урочистою ходою вносять до церкви прапори поневолених націй і складають їх біля вівтаря. За ними йде група священиків, які уставляються з двох боків перед вівтарем. Богослуженням проводить англіканський настоятель церкви Всіх Душ, пастор Дж. В. Р. Стотт.

Український католицький парох Лондону, о. д-р С. Орач, англійською мовою читає молитву, п о ш ирений „Отче наш". Заст. голови Церковного Управління УАПЦ у Великій Британії, о. протопресв. С. Богатирець, українською мовою читає молитву за наш поневолений нарід.

Латвійський протестантський декан Р. А. Муліксі, як і всі інші, відчитують молитви англійською мовою. Протестантський угорський пастор Паткай відчитує Псалом 2, після чого присутні відспівали гимн „Боже, поможе наша в минулих віках".

По прочитанні євангелія від Івана (8, рядки 31-36) пастором Стоттом, литовський католицький парох Лондону о. д-р И. Такевічіос відчитав молитву до Божої Матері, створену в'язнями-литовками у воркутських-концтаборах. Білоруський православний священик, о. Павло Вялікій провів „Вірую", після чого знаменну проповідь з нагоди Тижня виголосив пастор Стотт, підкреслюючи протиставлення між фізичним і духовним поневоленням і свободою.

По відспіванні г и м н у „Вперед, християнські жовніри!", зворушливу молитву за переслідувані Церкви, народи і особи під большевицьким ярмом прочитали вірменський священик о. Ґорун Коджабаб'ян, а також чеський католицький парох Лондону о. Лянґ. Богослуження закінчив благословенням пастор Стотт. На богослуженні були присутні чільні представники понад десятка народів з-поза залізної завіси: альбанці, білоруси, естонці, латиші, литовці, українці, вірмени, хорвати, угорці, грузини, чехи і ін. Імпозантного і г л ибокого враження не послабив навіть той факт, що участь ширших кругів громадянства була дещо замалою.

Пресова конференція

Наступного дня, в понеділок 23 листопада 1970 р. відбулася в Говард готелі, Норфолк-стріт, біля Странду в Лондоні пресова конференція з нагоди Тижня Поневолених Народів. О год. 12-ій вполудне, в присутності понад десятка журналістів і кореспондентів англійських центральних пресових аґенцій, часописів і радіо, а також коло двох десятків представників еміґраційних пресових органів, пресову конференцію відкрив і нею проводив п. Іян Ґреґ, член Лондонського Комітету БЛЕС, відомий знавець комуністичної підривної роботи, автор кількох книжок на цю тему. (Остання його книжка „Модерні революціонери" вийшла всього кілька місяців тому). В імені Комітету мґр В. Микула поінформував представників преси про мету Тижня Поневолених Націй та про актуальну ситуацію в поневолених Москвою країнах, представив конечність спільного фронту вільних націй з визвольними рухами народів з-поза залізної завіси.

З черги промовляла пані Вельта Сікере, латвійська поетеса і секретарка ПЕН-Клюбу екзильних письменників, вказуючи на помилки, які часто робить західня преса в оцінці політичних подій на Сході Европи. З великим зацікавленням журналісти слухали ці інформації і ставили багато питань прелеґентам, виявляючи своє назагал приязне ставлення до визвольних прагнень народів, поневолених Москвою і комунізмом.

Деякі відповіді й пояснення давали також проф В. Шаян, п. Т. Зарінш (латвієць), п. И. Йостен (чех, керівник Вільної Чехо-Словацької інформаційної аґенції) та інші.

(Далі буде)

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ХАРИТАТИВНУ АКЦІЮ ЗУАДК!

Пожертви висилати: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE 5020 OLD YORK ROAD PHILADELPHIA, Pa. 19141

Враження з України

ТУСМ — Осередок Діяльности в Філядельфії влаштував в неділю 15-го листопада м. р. в залі Дому Української Молоді, доповідь-репортаж молодої студентки, котра цього літа відвідала Україну. Ціллю організаторів було, запросити її щоб вона насвітлила сучасні події очима молодого покоління, що про Украіну чуло лише від батьків, різних організацій чи книжок. І це завдання вона вповні передала у своїм 45 хвилиннім репортажі, виголошенім чистою українською мовою. Молода студентка ствердила що навіть коли хтось з молодших їхав на Україну без ідейного самопочуття, то вернувши, бувши чесним з собою та щирим, з прикрістю мусить ствердити — що рідний край це тюрма, це русифікація української нації.

„Тяжко Вам описати шановні присутні, мої перші враження з України, котрі поєднують із собою радість і тривогу. Безустанна перевірка, „вміло вишколені молоді ангели охоронителі" показ цього що їм безпечне, сумні обличчя убого вбраних — але ідейних горожан України, „Ленін,-Ленін, написи написи „Дружба народів" всюди відчинені церкви, одначе за відвідування їх — викидають із школи студентів. 40 рублів місячної платні в колгоспі (а 40 рублів це 38 долярів, що коштує одна хустина) переселення українських студентів поза межі України, підслухування розмов, арешт Чорновола та віцішлювання йому медикаменту що вкоротить йому життя до кількох років — це на жаль правдиве обличчя сьогоднішньої України".

Одначе — продовжувала доповідачка — живе і житиме Україна: в підпільних виданнях, в горах, в патріотичних піснях, з вірою в краще завтра — вона поневолена але не скорена Україна. Одначе брак єдности еміграції, занедбання батьків у вихованні своїх дітей — це журба України".

„Не нарікаймо що ми розбиті, а працюймо з тими що хочуть працювати". З таким закликом звернулась вона до Товариства ТУСМ і просила присвятити більше уваги правдивій ситуації на Україні та знайти належну піддержку українській справі.

Голова Крайової Управи ТУСМ з Аргентини, студент Ігор Василик поділився із своїми враженнями із побуту в ЗСА і Канаді. Дискусією та словом голови ОД ТУСМ Філядельфія студента Лева Іваськова закінчено цікавий репортаж.

Участь була чисельна. Вартує цей вечір повторити і в других місцях нашого скупчення.

М. П.

ЗАПОЧАТКОВАНА В 1967 Р. ЗА ПРЕЗИДЕНТА ДЖАНСОНА окрема програма для тренування, підготови і перекваліфікації безробітних поступово занепадає через нестачу фондів. У Нюйоркському стейті грошей на цю програму невистачить вже на початку 1971 року. Багато фондів на таку підготовну програму давав Крайовий Союз Бизнесменів, але тепер, у зв'язку з деякою господарською рецесією, тренування безробітних і так мало що дає, бо важко знайти працю.

Оформлення Об'єднання колишніх В'язнів Берези Картузької

В суботу, 21-го листопада 1970 р. в Ню Йорку, в приміщені УНДому при Другій Евеню ч. 140-142 відбувся Третій з'їзд колишніх політичних в'язнів польського концтабору в Березі Картузькій 1934-1939 рр. (Перший з'їзд відбувся 4. 7. 1966 року на „Союзівці", Н. Й., Другий- в рамах СКВУ в Ню Йорку 14. XI. 1967 р.). В з'їзді взяли участь колишні в'язні Берези з ЗСА і Канади. З'їзд відкрив о год. 12-ій голова Редакційної комісії для підготови збірника про концтабір в Березі Картузькій- д-р Іван Козак. На його заклик присутні вшанували хвилиною мовчанки світлу пам'ять всіх українських політичних в'язнів, що загинули в тюрмах і концтаборах усіх ворожих окупацій України. До президії з'їзду були обрані: д-р Іван Козак - голова, ред. Петро Бацюк (Канада) -заступник голови, Роман Падковський- секретар. Відчитано 19 письмових привітань від кол. в'язнів Берези, які не могли прибути на з'їзд.

Учасники заслухали звідомлень з дотеперішньої праці редакційної комісії, перевели дискусію над видавничо -фінансовим проектом книги про Березу Картузьку, що його опрацював і реферував інж. Атанс Мілянич, та уділили абсолюторію дотеперішньої ред. комісії. З'їзд однодушно рішив покликати до життя нову організацію- „ОБ'ЄДНАННЯ КОЛИШНІХ В'ЯЗНІВ БЕРЕЗИ КАРТУЗЬКОЇ", завданням її не тільки продовжувати і успішно завершити працю над виданням заплянованої книги- збірника, але й згуртувати і змктивізувати всіх колишніх в'язнів Берези та нав'язати тіснішу співпрацю з іншими організаціями українських політичних в'язнів усіх режимів для успішнішої дії в обороні українських політичних в'язнів під московсько- большевицьким режимом.

До управи Об'єднання обрані: д-р. Іван Козак- голова, ред. Володимир Макар- заступник голови на Канаду, д-р Володимир Савчак — заступник голови на ЗСА, Роман Падковський — секретар, Ярослав Ощудляк — дорганізаційний референт, Володимир Роговський- фінансовий референт. Контрольна комісія: ред. Петро Бацюк (Канада)- голова, інж. Константин Церкевич і інж. Василь Колодій- члени.

Третій з'їзд поновно прийняв і рішив опублікувати, резолюцію „До справи концтаборів", схвалену Другим З'їздом в'язнів Берези і передану Президії СКВУ дня 15. XI. 1967 р.

Наради закінчено о год. 5-ій по полудні, після чого відбулася спільна вечера в УНДомі.

Для всіх заінтересованих подаємо адреси Об'єднання: в ЗСА: Др. І. Козак, 39-84, 50тг Стреет, ВООДСІДЕ, Н. Й. 11377, ЗСА в Канаді: Мр. В. Макар, 140 Баттурст Ст., Торонто 133, Онт., Канада

В. М.

РЕЗОЛЮЦІЯ З'ЇЗДУ КОЛИШНІХ В'ЯЗНІВ КОНЦТАБОРУ В БЕРЕЗІ КАРТУЗЬКІЙ

До справи концтаборів

У процесі визвольних змагань українського народу впродовж останніх взвиш 50-ти років, дуже поважне місце займає відтинок насильних ув'язнень українських борців по ворожих тюрмах, таборах полонених і концетраційних таборах. Безчисленні українці перейшли крізь пекло польських катівень- таборів полонених, поліційних арештів і тюрем та зокрема концтабору в Березі Картузькій; десятки тисяч каралися в німецьких тюрмах і кацетах- Авшвіц, Саксенгавзен, Дахав, Мавтгавзен, Равенсбрюк, Фльосенбург і ін.; сотні тисяч у таборах полонених часу Другої світової війни, мільйони каралися і ще караються в жахливих московсько- большевицьких таборах смерти- Соловки, Колима, Караганда, Норильськ, Кінґірі і ін.

Дуже великий відсоток ув'язнених загинуло в жахливих умовах ворожих катівень. З гордістю треба відмітити моральну стійку поставу українських борців у всіх місцях ув'язнення, їхню твердість, невгнутість і солідарність у нелюдських умовах терору й перед лицем мученичої смерти, згадати б тільки нечувані своєю одчайдушністю і зорганізованістю повстання в совєтських таборах смерти в рр. 1954-55.

Цей відтинок наших визвольних змагань становить величезний моральний капітал всієї нації і як такий, не сміє бути змарнований, промовчаний і призабутий. Наша слаба дія на цьому відтинку спричинила те, що большевицька Москва і її сателіти безсоромно присвоюють собі у т. зв. міжнародному комуністичному русі весь капітал безмірних страждань безчисленних українських патріотів у польських і німецьких тюрмах і концтаборах, одночасно знецінюючи й оплюгавлюючи добре ім'я українських страдників у згаданих катівнях, як теж зокрема у совєтських таборах смерти.

З'їзд закликає всіх українців, які щасливо пережили ув'язнення в неволі всіх ворожих окупацій, -спричинитися максимально до утривалення й правдивого насвітлення цієї важливої сторінки історії визвольної боротьби українського народу, у формі збірників спогадів, документів, світлин та інших матеріялів.

З'їзд нап'ятновує протилюдську систему московсько- большевицьких концлагерів, таборів примусової праці і т. зв. „заведень для божевільних" як одну з ланок плянового ґеноциду щодо українського та інших поневолених народів і вимагає -через Секретаріят СКВУ - від Об'єднаних Націй рішучих заходів для її повної ліквідації.

...

Денверська парохія торжественно вітала Преосвященного Владику Кир Ярослава

Неділя 25-25 жовтня м. р. залишиться приємним спогадом в пам'яті парохіян української католицької церкви Господнього Преображення в Денвері, Колорадо. В тому дні ціла парохія гостила в себе Владику Ярослава Габра, що прибув до Денверу в асисті о. шамбеляна Ярослава Свищука.

Перед співаною Божественною Літургією, що почалась о годині 10 ій рано, вірні зібрались біля церковного входу, щоб привітати свого владику. Коли Преосв. Владика в супроводі о. шамбеляна Свищука і о. пароха Павла Смаля та церковної процесії зближався до церкви, церковний хор під управою Ярослава Нижника почав співати пісню „О Пречиста Благодати повна".

Біля церковного входу дві дівчинки в украінських народніх строях вручили Владиці китицю квітів, від пластової молоді вітали юнак і юначка — Петро Романишин і Катруся Богданович, а найстарший віком парохіянин — Григорій Бойко привітав Владику українським традиційним звичаєм — хлібом і сіллю.

Відтак, привітав Ексцеленцію Кир Ярослава парох церкви Господнього Преображення, о. Павло Смаль.

Почалась торжественна Служба Божа, до якої приступив Владика Ярослав в сослуженні о. шамбеляна Свищука і о. Смаля. В часі Служби Божої співав мішаний хор під управою Ярослава Нижника. Після відчитання недільного св. Євангелія, до вірних промовив Владика кажучи, що хоч віддаль та обов'язки не позволяють йому на частіші відвідинни своїх віддалених простором парохій, то помимо цього „всі ви є близькі серцю моєму і в молитвах до Всевишнього".

В дальшій проповіді Владика вказав на дуже пекучу справу — на брак священичих покликань серед української молоді.

Щоб зберегти наш рідний чудовий обряд нам потрібно більше покликань на священиків, які служили б Богові і нашому народові.

Після Служби Божої в церковній залі відбувся спільний обід улаштований Церковним Комітетом для вшанування Достойного Гостя. Парохіяни і гості засіли за накриті столи, а за почесним столом засів Владика, о. шамбелян Свищук і о. парох Смаль та представники місцевих суспільно - громадських організацій.

Церковний хор відспівав „Отче наш", а після того Владика поблагословив Божі дари і всі засіли до спільного обіду.

На майстра церемонії попросив о.Павло Смаль голову місцевого Відділу УККА — Мирослава Кальбу, який в часі обіду представив присутнім цих, що мали шану сидіти за почесним столом. Ними були: Дмитро Дутчак, Орест Колтунюк, Іван Костюк, Осип Мотник, Корнель Крупський, Ярослав Нижник і Олександер Світовий.

Головним промовцем був мгр. Орест Колтунюк. Він м. і. сказав.

Ваша Ексцеленціє! „Минає рік від Синоду Українських Кат. Єпископів, а наша церква ще не рядиться своїми правами. Так складається, що Ваша Ексцеленція приїжджає до нас саме в місяці жовтні, коли це в річницю закінчення синоду висловлюються наші миряни по всіх осередках свойого поселення за здійснення постанов синоду, тобто, за помісність нашої церкви та за патріярхат. Сьогодні, ми хочемо висловити такі самі наші прохання до Вас Владико, від нашої парохії в Денвері. Ми знаємо, що на цьому шляху є труднощі, але ми віримо в це, що збірне і солідарне бажання, воля та акція Владик, священства і мирян Української Католицької Церкви може це здійснити. Наш Кардинал твердив, що рішення всіх наших Владик на Синоді є для нього законом, а ми гаряче бажаємо, щоб це рішення було також законом і для всіх наших Владик разом і для кожного зокрема. Ми просимо Вас, Ваша Ексцеленціє, вчинити зі своєї сторони все що можливе для цього, щоб наша церква перейшла на синодальне правління та патріярхальний устрій і щоб якнайскорше перевести в життя всі загальні і практичні постанови синоду в актуальних справах організації, дисципліни, обряду і літургії.

Владика, подаючи промовцеві, руку поґратулював йому і у відповідь запевнив, що всі побажання мирян для добра нашої Церкви є також його побажаннями.

Владика додав, що відмовив запрошення на святочне 30-ліття УККА у Філядельфії тільки тому, щоб зустрітись з вірними в Денвері.

К. Крупський

В Україні домагаються пошанування авторських прав

Київ.— „Встановлений порядок щодо захисту авторських прав порушується у Ворошиловградській, Черкаській, Львівській, Тернопільській областях. Не все гаразд і в Києві." Багато установ, клюбів, концертових і театральних підприємств, товариств в Україні порушують закон про виплату авторам гонорарів за виконувані на платних концертах і виставах їхні твори. „Директор Барвінківського районового го Будинку культури О. Мусієнко на Харківщині не шанує наших письменників і композиторів": твори різних авторів, поетів і композиторів виконує там естрадний ансамбль, хор, солісти, але директор „забуває про таку делікатну справу, про яку ніби і говорити якось незручно — про винагороду авторам музичних, пісенних, драматичних творів, які виконуються на платних концертах". У Києві таку ж „практику" застосовують керівники палаців культури „Дніпро", „Харчовик" та ін. В м. Донецьку „не реєструють більше половини видовищ" і т. д. Київська „Культура і Життя" з 13-го грудня в статті під наг. „Неповага" нагадує керівникам, що невиплата авторських гонорарів це не тільки неповага до діячів культури, а й обкрадання їхнього заробітку та їхніх талантів. Згадано про наказ „міністерства культури УССР" реєструвати наперед всі виконувані точки програми з платним виступом. Цей закон, дійсний на всій території СССР, спрямований на те, щоб цензори наперед знали, що саме будуть виконувати прилюдно, і на те, щоб із прилюдних вистав чи концертів виплачувати авторам виконуваних творів гонорари.

ІНДІЯ ПОЧНЕ БУДУВАТИ власні підводні човни та стежні прибережні кораблі — заповів індійський адмірал С. М. Нанда. Він звернув увагу, що Індійський океан життьовий для існування індійської держави, і тому мусить мати власну сильну фльоту. Покищо Індія має тільки чотири старі підводні човни, що їх дістала від СССР.

Зростає 50-тисячний Видавничий Фонд нашим дітям і молоді

Об'єднання працівників Літератури для Дітей і Молоді у 25-річчя його існування й праці творить всеукраїнську фундацію — 50-тисячний Видавничий Фонд нашим дітям і молоді для здійснення ряду важливих видавничих завдань, а передусім книги українського слова і християнсько - національного виховання — „Хрестоматії дитячої Літератури" для матері - українки і її дитини.

Першою фундаторкою Видавничого Фонду ОПЛДМ стала бл. п. д-р Софія Парфанович, сумою в 500 дол., другим фундатором є Українська Кредитова Спілка в Торонті сумою в 1000 дол.

Їх слідами пішли чергові фундатори — п-во Степан і Катря Шипиляві з Бофало, сумою в 250 дол., а оце наспіла пожертва - фундація від д-ра Бориса Лотоцького з Флашинг, Н. Й. в сумі 500 дол. Д-р Б. Лотоцький це син одного з найвидатніших українських діячів і вчених за часів царату, а відтак нашої Державности, до часу останньої війни голови Українського Наукового Інституту у Варшаві проф. Олександра Лотоцького, відомого теж під літ. ім'ям О. Білоусенка. Він же автор ряду творів для дітей, зокрема першої в нас великої читанки - хрестоматії дитячої літератури „Вінок", яку зумів він видати в Петербурзі ще перед революцією 1905 р. в Росії, оминаючи заборону видавати українські книжки для дітей. Д-р Борис Лотоцький заявляє в своєму листі, що та хрестоматія це для нього незабутня книга з часу дитинства, він виростав під її виховним діянням, як і тисячі українських дітей в Україні, і відтак на еміграції, де ця книга появилася і в Празі 1926 р.

Великою допомогою для справи видання хрестоматії для наших дітей в Америці і в інших країнах поселення є теж цінна заява-згода В-ва „Свобода" Українського Народного Союзу випозичити відповідні ілюстрації з журналу „Веселка" для використання їх у Хрестоматії. Частина цих ілюстрацій уже є в розпорядженні ОПЛДМ, що дуже полегшить працю при остаточній редакції Хрестоматії і приспішить час її появи, якщо будуть ще й потрібні фонди на нові ілюстрації, на папір і друк.

Отак 50-тисячний Видавничий Фонд успішно започаткований — від першої фундації в сумі 500 дол. він зріс оце до суми в 2 250 дол. Імена і фота, і короткі біографії фундаторів від суми 250 дол. і вище будуть поміщені в книзі, для вияву вдячности сучасного й майбутніх поколінь українських дітей і їх батьків - матерів.

У справах ОПЛДМ і видавн. фонду просимо звертатися на адресу:

Nashym Ditiam OPLDM
c/o St. Mary's Credit Union
278 Bathurst St. Toronto 133,
Ont, Canada

Б. Гошовський, голова
І. Боднарчук, секретар

Студенти Дарії Каранович грають Бетговена

Дня 22-го листопада 1970 р. в Українськім Інституті Америки в Ню Йорку довелось мені послухати концерту учнів Дарії Гординської-Каранович (повторення концерту 20-го листопада в Нюарку), який відбувся з нагоди 200-ліття народження Бетговена.

Виступали студенти різних курсів — переважно визначні в Українськім Музичнім Інституті Америки: Дора Ольшанівська: „Для Елізи", Тая Саламаха: „Багателя ґ-моль", Оксана Гаврилюк: „Багателя ЕС-дур". Ірена Шаранєвич: „Анданте фаворі Ф-дур", Ляриса Крупа: „Варіяції зі сонати АС-дур", Юрій Стецина: „Соната Ґ-дур", Оксана Борбич: „Соната е-моль", І. частина, Мотря Ходновська: „Соната д-моль", І. частина і Наталія Дашин: „Соната ф-моль", III. частина.

Я відчув у великій мірі ентузіязм і повагу, з якими ці молоденькі виконавці намагалися зрозуміти великого Бетговена. Деякі з них навіть виявили свою індивідуальність у виконанню творів, які вимагають не лише техніки, але й зрілої музикальности.

Дарія Каранович не накидає учням свого способу відчуття, але керує і розвиває їх молоденьке „я", щоб за словами Пабльо Казальса в музиці була свобода, але свобода з порядком. Певно, що деякі учні могли б краще показати свій талант, коли б мали можність більше вправляти. Бо крім таланту і любови до музики до вищих осягнень в музиці — конечна велика праця і витривалість. На цьому полягає музичне виховання нашої молоді, щоб відповідно до таланту і спроможностей учня осягнути якнайвищий рівень його музичного образування. Що осягнено навіть надпересічний рівень в порівнанні з американськими музичними школами того рода, бачимо з вислову члена факультету школи Джуліярд, Ірвіна Фройндліха, який був присутній на показовій лекції Дарії Каранович для американських учителів. Проф. Фройндліх сказав: „Такий підхід я хотів би бачити наскрізь в цілій країні, який задемонстрували три учні Дарії Каранович, що зробили дуже корисне враження на професійну публіку". Д. Каранович пояснювала, що вона шукає в учнів доброго удару, співучого тону і естетичного задоволення для слухача (New Jersey, Musir and Arts, Volume 16, No. 7).

Цю оцінку проф. Фройндліха стрічаємо щораз частіше в американських музичних колах і бачимо, що щораз більше чужинців цікавляться нашою методою музичного навчання та бажають, щоб їхні діти виховувались у нашій атмосфері.

Рафаїл Венке

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що в середу, 23-го грудня 1970 р. в Трентоні, Н. Дж., відійшов у Вічність на 72-му році життя наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО І ДІДУНЬО

бл. п. МИХАЙЛО ВОЛИНЕЦЬ

Покійний народився в селі Бірки Великі, Україна.

ПАРАСТАС відбувся 28-го грудня 1970 р. а ПОХОРОН 29-го грудня 1970 р. з церкви св. Йосафата в Трентоні, Н. Дж., на цвинтар Leghorn, Pa.

ДРУЖИНА І ДІТИ

Замість квітів на свіжу могилу Дорогої нам

бл. п. ІРЕНИ ГОЛЮКИ

50.00 долярів на „ЦЕРКВА В ПОТРЕБІ" складають:

Р. і Л. Гуцалюки	$15.00	Є. Козіцька	$15.00
Н. Кокольська	$10.00	О. Сопевицька	$10.00

Головний секретар УНСоюзу повернувся з поїздки в осередньо-західні стейти

(Закінчення зі стор. 1ої)

відвідав місцевих отців парохів: о. шамбеляна Д-ра Кнапа, о. прот. Антохія і о. прот. Кіста, а також відвідав головну канцелярію місцевої динамічної братсько-забезпеченевої організації „Сини Норвегії". Познайомлюючись з її працею, зокрема Організаційного відділу, з особливи інтересом оглянув д-р Падох унікальний Іміґраційний Архів різних націй при міському Університеті, з окремим відділом українським та його багатою й постійно збільшуваною українською бібліотекою й архівом, що постали завдяки ініціятиві та праці проф. д-ра О. Грановського.

В Омазі, яку д-р Падох відвідав в неділю 20-го грудня м. р., він узяв участь у спільнім обіді всієї громади, яка зібралася, після Служби Божої, в залі Успенської Церкви, й виголосив промову про минуле УНСоюзу та його неповторну ролю в організуванню та усвідомленню української громади в Америці. Місцеві союзові і громадські діячі М. Воробець, П. Ващишин, О. Продивус, М. Депа, В. Столярський та о. парох Н. Недельський, вітаючи гостя, говорили про місцеву громаду та її майбутні пляни. Одремо відбулася нарада союзових діячів. Вечором того ж дня д-р Падох разом з М. Воробцем узяв участь в зустрічі з громадою Лінкольну, столиці стейту Небраска, яку підготовили голова М. Шалавиґа та секретар А. Лехолят.

21-го грудня відбулися організаційні збори УНСоюзу в Чикаґо, якими проводив голова Округи Микола Олек та секретар Михайло Ольшанський. В приявності близько тридцяти представників 13-ти місцевих Відділів, головний секретар з'ясував стан цьогорічної кампанії за дальшу розбудову УНСоюзу й апелював до наполегливих зусиль, щоб вдержати першенство Округи з минулого року. Приявні секретарі і організатори запевняли його про дальшу активність. Подібні збори відбулися 22-го грудня в Дітройті. Зборами проводив голова Округи та недавний головний контролер Іван Ващук, який з вдоволенням ствердив приявність на зборах представників дев'яти (на всіх десять) місцевих Відділів й їх постійну активність. На зборах доповідали д-р Я. Падох, обласний організатор і гол. радний Євген Репета та обл. організатор й кол. гол. контролер Володимир Гірняк. Останньою громадою, яку, в часі своєї поїздки відвідав д-р Падох, був Клівленд. В гостиннім домі місцевого головного радного проф. Тараса Шмагали відбулися там наради представників місцевих союзових Відділів, в яких взяли участь оба місцеві головні радні проф. Т. Шмагала і д-р Богдан Футей. Приявні союзові діячі звітували про працю і запевнювали гол. секретаря, що закінчуть цей черговий рік праці з повним успіхом.